

# EVROPSKÁ KONFERENCE K POLITIKÁM ARCHITEKTURY PŘI PŘÍLEŽITOSTI PORTUGALSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

V první polovině roku 2021 předsedalo Portugalsko Radě EU a při této příležitosti uspořádalo ve dnech 8.–9. 6. 2021 v Lisabonu konferenci s názvem „*European Conference on Architectural Policies: From Bauhaus to the New House – Post-Covid Landscapes*“. Vzhledem k pandemii covid-19 byla událost vysílána on-line.

V rámci předsednictví v Radě Evropské unie pořádá hostitelská země obvykle diskusní fórum, jehož hlavním posláním je analyzovat, diskutovat a předkládat návrhy architektonických politik na evropské úrovni. Tato konference reagovala na výzvu předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyen, ve smyslu Nového evropského Bauhausu, související s návrhem dialogu o aktuálních výzvách postpandemické budoucnosti, architektury a umění. Diskuse byla věnována novým způsobům života za předpokladu udržitelnosti a vyzývala k účasti několik generací architektů, umělců, zástupců kultury a akademiků. Cílem konference bylo vytvořit mosty mezi vědou a uměním, ekonomikou a kulturou, společností a architekturou. Interdisciplinární procesy jsou pro naši dobu stěžejní a spojují příspěvky různých evropských odborníků.

Konference se zabývala následujícími klíčovými oblastmi:

- Nový evropský Bauhaus z mimoevropského pohledu,
- proměny měst po pandemii,
- architektura, umění a udržitelnost,
- politiky architektury a Nový evropský Bauhaus.

Konferenci zahájil předseda portugalské Asociace architektů Gonçalo Byrne. V rámci dopoledního bloku vystoupila evropská komisařka pro soudržnost a reformy Elisa Ferreira a členové národní výkonné rady portugalské Asociace architektů Jorge Figueira a Rui Serrano, kteří mluvili o cílech a tématech konference. Následoval projev tajemnice národní výkonné rady portugalské Asociace architektů Carly Lima Vieiry a vedoucího skupiny pro Nový evropský Bauhaus Xaviera Troussarda, který hovořil o přetvoření Evropy. Navrhl možnosti a postupy, jak by se Evropa mohla stát modernějším, udržitelnějším, inkluzivnějším a příjemnějším místem pro život. Tento návrh je architektonickou výzvou pro všechny. Blok ukončil svým vystoupením vítěz Pritzkerovy ceny 2011 Eduardo Souto de Moura.

Odpoledne se pod tématem Nového evropského Bauhausu z mimoevropského pohledu představil prezident Mezinárod-

ní rady portugalsky mluvících architektů Rui Leão, který přednesl příspěvek plný zkušeností ze své praxe v Asii, převážně v Macau, o asijské estetice a přínosu hustoty zastavění a obyvatelstva v dané oblasti. Další příspěvky přednesli Jessica Canotilho Lage, vědecká pracovnice Fakulty architektury a plánování Univerzity Eduarda Mondlana, Helder Pereira z ateliéru Mulemba a děkanka Fakulty architektury a urbanismu univerzity v São Paulo Cristiane Muniz. Ta se ve svém příspěvku věnovala městské škole, která vznikla rekonstrukcí několika zchátralých budov v São Paulu. Rekonstrukce byla zaměřena na udržitelnost s ohledem na stále se ztenčující zdroje, kterými planeta disponuje. Cílem projektu bylo pomoci nejchudším obyvatelům, pro které škola sloužila jako vzdělávací i sociální centrum. V době pandemie, kdy byla škola nucena zavřít, sloužila pro poskytování jídla a nezbytných hygienických pomůcek.

Dalším tématem konference byla proměna měst po pandemii. Tento blok otevřel zástupce lisabonské městské rady pro plánování, urbanismus a obnovu měst Ricardo Veludo, který se zabývá modely účasti a správy občanů v rámci dosažení udržitelného rozvoje měst a strategického propojení disciplín inženýrství a plánování se sociál-

ními vědami. Dnes má na starosti koordinaci veřejných politik. K tématu se připojila poradkyně starosty Paříže Marion Waller, geograf a vědecký pracovník Institutu sociálních věd Univerzity v Lisabonu João Ferrão a profesorka z Univerzity Minho Maria Manuel Oliveira. Hovořila o problémech, které se vyskytly během pandemie v Madridu, a zdůraznila nutnost těmto problémům v budoucnu zamezit.

Na úvod druhého dne vystoupila viceprezidentka Sdružení architektů Paula Santos a koordinátor pracovní skupiny účasti Portugalska v Novém evropském Bauhausu Nuno Jardim Nunes, který seznámil účastníky konference s manifestem *Bauhaus to the Seas*. Manifest zdůrazňuje významnou roli moří a oceánů, které nelze chápat pouze jako přírodní a energetické zdroje, ale také jako příležitost pro zaměření se na nový typ architektury. Důležitým krokem je zmapovat detailně danou lokalitu tak, aby se její přírodní potenciál mohl využít ve prospěch životního prostředí.

Druhý den konference byl rozdělen na tři části. První téma bylo věnováno architektuře, umění a udržitelnosti. Svůj příspěvek zde představili vizuální umělkyně Fernanda Fragateiro, která prezentovala propojování míst a mluvila

o propojení architektury a sochařství, a vědecký pracovník Centra sociálních studií Univerzity Coimbra Gonçalo Canto Moniz. V prezentaci zmiňoval veřejné prostory a zelené koridory, které přispívají k propojení společnosti a napomáhají ke zlepšení životních podmínek obyvatel. Zdůraznil, že je třeba při navrhování využívat znalosti a kreativitu obyvatel. Dalším důležitým prvkem je vytvoření integrované architektury, která bude ve velké míře respektovat potřeby lidí za pomoci všech dostupných technologií. Architektka Belén Moneo prezentovala designové projekty s implementací udržitelných řešení. Profesor na Fakultě architektury Univerzity Coimbra Nuno Grande představil projekt o proměně rafinérie v severním Portugalsku. Téma o politikách architektury – zkušenostech z domova i zahraničí – pak reprezentovala architektka a poslankyně portugalského parlamentu Filipa Roseta a předsedkyně skupiny OMC expertů členských států EU na vysoce kvalitní architekturu a zastavěné prostředí pro každého Veronika Valk-Siska, která hovořila o kritériích kvality architektury. Téma uzavřel státní architekt z Úřadu veřejných prací v Irsku Ciaran O'Connor. V prezentaci představil novou Národní politiku architektury Irska. Připomenul také, že architektura není jen vizuální položkou, ale je to něco, co vytváří bohatství a kulturu země.

V závěru konference představila Ana Tostões společnost Docomomo International, člen kulatého stolu Nového evropského Bauhausu Evropské komise José Pedro Sousa uvedl, jak můžeme pomocí architektury podporovat udržitelnější zastavěné prostředí, vystoupili také generální ředitelka a koordinátorka pracovní skupiny Nového evropského Bauhausu Fernanda do Carmo a portugalský ministr životního prostředí a klimatu João Pedro Matos Fernandes. Konferenci uzavřel předseda portugalské Asociace architektů Gonçalo Byrne.

Konference splnila svůj účel a předešlé vytyčené cíle. V rámci odborných příspěvků a debat se řešily celospolečenské problémy, jejich řešení i komplikace, které způsobuje pandemie koronaviru. Jednalo se tak o další úspěšnou akci zabývající se politikou architektury, zastavěným prostředím a zvyšováním kvality života.

*Ing. Jakub Kotrla  
Ústav územního rozvoje  
Fakulta stavební  
Vysoké učení technické v Brně*

*Ing. Martin Marek  
Fakulta stavební  
Vysoké učení technické v Brně*